

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben negyedévre . . . 3 korona.
 Egészévre 12 " "
 Vidéken: negyedévre . . . 5 " "
 egészévre 20 " "

László József
 kiadó és laptulajdonos.

Szentmiklósi József
 felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Csapó-utca 9 sz. — Telefon: 27
 Kéziratok nem adatnak vissza.

Nyári munka.

Budapest, augusztus 2.

(K. sz.) Tikkasztó nyári hőségben, a midőn mindenki, a ki megteheti, üdülőhelyre menekül, hogy kipihenhesse az egész esztendőn át folytatott munkásság fátalmait: legtöbb és legfontosabb dolguk azoknak akad, kikre az ország sorsának intézése bízva van. Mert ne gondolja senki, hogy a parlamenti élet szünetelése nyugvó pontot jelent a kormány működésében. Ellenkezőleg éppen ekkor akad sürgős és elodázhatatlan dolga az előterjesztések elkészítésével, a költségvetés összeállításával és a szaktanácskozások megtartásával, a mivel a jövő parlamenti ülészakot kell majd foglalkoztatnia.

Ez pedig nem csekély dolog. Ha mindehhez hozzávesszük azokat a nehéz és az ország jövőjére kiható tárgyalásokat, a melyeket kormányelnökünk Ausztriával folytat, akkor egyáltalában nem irigylendő a kormány nyári pihenője, hanem a legnagyobb elismeréssel kell

adózunk szakadatlan és lelkiismeretes munkálkodásáért.

Mert nagy dolog az Ausztriával való kiegyezés létrehozása: herkulusi munka, a melyre épp oly nagy erő, mint tapintat és finom diplomáciai tudás szükséges. Teljesíthetetlen, életföltételeinket veszélyeztető követelések ott, országos érdekek megóvásának és előmozdításának kötelezettségei itt.

Nos, mi teljesen meg vagyunk nyugtatva.

Ismerve Széll Kálmán multját, politikai tevékenységét és első sorban feltétlen hazaszeretetét, egy pillanatig sem aggódunk ama kiegyezés tartalma felett, a mely, ha eddig még nincs is meg, a nyár során a számos ellenkező profécziák ellenére, okvetetlenül létrejön. — Hiába csörögött Körber a törékeny diplomáciája kardját, hiába próbált oroszlanbörbe bujni, Széll Kálmán azonnal észrevette a csapdát.

Ma már egyébként nem is az a kérdés, hogy meglesz-e a kiegyezés

— erre ma már kétség nem forog fenn, hanem az a kérdés, vajjon a magyar gyűlölettől tajtékzó osztrák Reichsrath el fog-e fogadni olyan kiegyezést, a mely Magyarország érdekeinek megfelel.

Az a szétszaggatott, nemzetileg szánalmasan a züllésig szétdarabolt Ausztria tüstént egységesnek tünik fel, ha arról van szó, hogy Magyarországon üthessenek egyet. Csak-hogy ma már odaát is oly elem kezd megerősödni, a mely belátja: mennyivel tulszárnyalja a megrágalmazott Magyarország Ausztriát és a belátással bíró osztrákok ma már úgy fordítják le és magyarazzák az „Ausztria erit in orbe ultima“ büszke szöveget, hogy: Ausztria a föld kekségén az utolsó.

A majdnem egy évtized óta vajudó kiegyezési kérdés tehát most dülőre jut és remélhető, hogy annak elintézése hosszú időre ismét lehetővé fogja tenni a benső konszolidáció nagy munkájának sikeres folytatását, a mely a kiegyezési nehézségek miatti bizonytalanság

A „Szabadság“ tárczája.

Emlékezés a debreczeni csatára.

A szabadság-szobor leleplezése alkalmából.

Nagy ünnepet ült tegnap a kálvinista Róma. Lelepleztük a szabadság-szobrot, melyet közadakozásból emelt a város hazafias polgársága. Az érezből öntött szobor első impozáns symboluma im hazánkban a szabadságnak, amelyért talán egy nép se ontott annyi vért a földön, mint a magyar nemzet. Emléke lesz ez a szabadságharcnak is, amelyben vezérszerep jutott Debreczen városának. Előbb a magyar kormány volt itt hónapokig, aztán, mikor lábra kelt az orosz szuronyerdő, Cseodajen hadteste özönlötte el és sarczolta a várost.

A debreczeni csata egyike volt a tizhónapos nagy nemzeti küzdelem leg-

vérésebb csatáinak. A nemrég elhunyt Pongrácz Isván tábornok, akkor alezredes s Nagy Sándor József tábornok vezérkari főnöke, részletesen megírta e gyásos emlékü csata történetét s ennek kézírata Komócsy József, a Petőfi társaság volt alelnökének hagyatékából Szentimrey Kálmánhoz, a honvédménház parancsnokához került. Sok új és igen becses adat van e kéziratban. Nagy Sándor, az első hadteste vezére és Görgei Arthur fővezér között nagyon kiélesedtek az ellentétek.

Ez volt az oka, hogy Görgei visszavonuló seregét nagyobbreszt neki kellett fedeznie s így hadteste legtöbbet szenvedett. A debreczeni nagyerdő alá aug. 1-én éjjel érkezett Nagy Sándor kimerült serege. A tábornok előbb egy huszárcsapattal szemlére ment s éjjel két óra tájban a Köntös-gát melletti kunhalom egyikén leheveredett. Ezt a halmozót a debreczeni nép Nagy Sándor halomnak nevezi. Alig hunyta be a szemét

egy czirkáló huszárcapat ama jelentéssel verte föl, hogy az ellenség előőrseivel összeütközött. Nagy Sándor azonnal fölkel s hideg éjszaka lévén, főbb tisztjeivel a tábornok melléült s azon tanácskoztak, hogy pihenjenek-e vagy tovább induljanak.

Nagy Sándornak gyöngé és fáradt seregével eszébe se volt csatába bocsátkozni. Azért elrendelte, hogy szürkületkor a betegeteket, a társzekereket Derecske felé indítsák. Együttal futárt küldtek Görgeihez, további parancsát kérve.

Nagy Sándornak összesen 8906 embere volt. Máriaassy hadosztálya állt 3782 emberből 21 ágyuval, Bobiché 2923 emberből 16 ágyuval, Mesterházy ezredesé 12 század huszárból, 1157 ember, 6 ágyuval. Utászok és guerillák 234 ember. Ehez csatlakozott Korponay János ezredes kis serege, mely 3280 borsodi és honti fölkelőkből állott négy ágyuval. Ezek közzül azonban csak 1100-nak volt

Michelstädter S. E. & H.

Kizárólag czipő-raktár. (Bevésett szabott árral.)

Piacz-u. 40. sz., a Hungária-kávéházzal szemben.

és nyugtalanság következtében az ország nagy hátrányára oly régen megakadt.

A miniszteriumokban máris készül az ország fejlődését és a lakosság jólétét előmozdító javaslatok egész sorozata. A közegészségügy javítását, a kereskedelmet és ipart támogató előterjesztések nagy számban várnak parlamenti elintézésre és ha kormányunk lankadatlan és az ország felvirágzására irányuló munkálkodását figyelemmel kísérik, nyugodtan nézhetünk a jövőbe.

Annál igazságtalanabbak azok a támadások, a melyeket néhány lap intéz a kormány első sorban a miniszterelnök ellen, amelyben azt hangoztatják, hogy: merénylet készül a kiegyezés ellen. Mondanunk sem kell, hogy az ezzel kapcsolatos híresztelések, alaptalan mendemondák. Honnan tudják az illető ujságok, hogy a kiegyezési tárgyalások latt eddigelé mi történt vagy mi mulasztódott s hogy a megállapodások milyenek? Míno alapon és jogon zudítják a miniszterelnökre a merénylet vádját?

Mi már megirtuk, hogy az ischli tanácskozások során semmiféle fordulatokról, határozatokról vagy pláne döntő természetű határozatról szó sem volt. A kiegyezési tárgyalások az eddigi keretben és szellemben fognak folytatattatni. A kiegyezés

dolgaiban tehát valamely álláspont feladásáról már abból az egyetlen okból sem lehet ma még beszélni, mivel az akták lezárva nincsenek. De reméljük, hogy mielőbb le lesznek zárva, még pedig olyképen, a hogy azt minden igaz magyar ember kívánta és kívánja.

Hogy született meg a honvéd-emlék eszméje.

Alkalmi visszaemlékezések.

Közlő: Zoltai Lajos.

(Folytatás és vége.)

Deczember 23-án ismét gyűlést tartott a társaság, hogy az érkezett terveket elbíralja. Legjobban tetszett az 1. számmal jelölt terv. — Ez megsebzett oroszánt ábrázolt, amint az ország czimerét erősen szoritja magához, mintegy jel az állami önállósághoz, még haldoklásában is szívósan ragaszkodó magyar nemzetet jelképezvén. Talapzatán ezzel a felirással: MDCCCXLIX. aug. 2. A közgyűlés kivitelre nyomban el is fogadta e sikerült tervet, a melyet az akkori közélet egyik legtevékenyebb vezető polgára, Komlóssy Imre, Komlóssy Arthur mostani főjegyzőnk, a szabadság-szobor lelkes buzgalmu elnökének édes atyja rajzolt.

Megbízta annak okáért Redl Györgyöt, hogy a kőoroszánt megfaragására nézve pesti szobrászokkal értekezzen: ha lehet, kössön egyességet — még akkor is, ha az emlékmű elkészítésének költsége a gyűjtés eredményét túlhadná is. Mert a társaság ez esetben kész a

saját erszényéből is pótolni a hiányzó összeget.

Majd Rédl György helyett Komlóssy Imre bizatott meg az alkudozással. Komlóssy Gerenday Antal és Pákh Albert közbenjárása mellett Marsalkó pesti szobrászszal egyezett meg, a Kaszinóban 1861 április 7. és május 26-án tartott újabb értekezletek beleegyezése után. — Marsalkó más mintát készített, a mely annyiban eltért a Komlóssy tervétől, hogy a sebzett oroszánt a czimer helyett Magyarország czimeres zászlóján fekszik s alapzatul köszikla tömböt alkalmazott „Pro patria Calso“ felirással. De a kivitelnél azt a felirást mellőzték s a csata évét, napját vésték a talapzatra.

A szobrász egyezség e művet 11 láb magasságban, az oroszánt 6 láb hosszúságban, tartósságrólismert sóskuti kőből, a debreczeni vasuti indóházig szállítva s a felállítását személyesen vezetve 1300 frtért vállalta fel.

Az említett április 7-iki értekezleten másként is fordult a hazafias mozgalom. Ugyanis, mert egyrészt az aláírási iven nem remélt összeg gyűlt egybe; másrészt figyelembe véve, hogy az erdőben felállítandó emlékkő nagyobb rombolásnak lenne kitétetve, mint az erdei esőszök által évenként elhantoltatni szokott kis sírhalom; de meg sokan az aláírók közül díszes siremléknek a vívott csata helyén való felállításáért buzgókodtak: tehát számos adakozó közmegegyezésével azt határozták, hogy tétesek ugyan a cserei sírdombhoz egy egyszerű kőcsozka, ahhoz illő év és nap számmal; de a begyűlt és begyűlendő összeg legnagyobb része a csata helyén, a Nagy Sándor József halma tetején felállítandó nagyobbszerű szobor-emlékre fordittassék.

puskája, a többi csak kaszával volt fölfegyverkezve.

Reggel nyolcz órakor érkezett Görgei parancsa, mely így szólt: „Az első hadtest B.-Ujváros felé jobbra és balra álljon ki s ha az ellenség mutatkozik, támadja meg és verje meg“. Nagy Sándor tudta, hogy a varsói herezeg egész serege közeledik s ezért a helyzet komolyságát átérezve, maga köré gyűjtötte alvezéreit: Máriaassyt, Bobichot, Mesterházyt, Korponayt, Pongrácz tábornokari főnököt, Antos vezérkari alezredest, gróf Szapáry Géza, báró Liptay Béla és Freind segédtiszteket.

Korponay és Pongrácz a parancs félretételét ajánlották, egy-ketten ingadoztak, a tábornok azonban s vele a tisztikar többsége a fővezéri parancs teljesítése mellett volt s a Köntös-gáttól jobbra és balra állították föl a csapatokat.

Az ütközet alatt Bobich a középben, Máriaassy a bal, Korponay a jobb szárnyon, míg Mesterházy huszárai elosztva az első harcvezonalba a szárnyakon és tartalékban állottak.

Virradatkor kozákcsapatok mutatkoztak, de harc nélkül visszavonultak. Később nagyobb lavastömeg közeledett de néhány lövés után ez is visszahúzódt. Ekkor hosszabb időre mély esőnd állott be.

Nagy Sándor azt hitte, hogy nem támadnak, a nép szekérszámra hozta a szalonnát, kenyeret, főtt ételt a meleg ételt hetek óta nem látott honvédeknek, a tiszték pedig belovagoltak a városba, ahol a Bika fogadóban ebédhez ültek.

Nagy Sándor tisztában volt vele, hogy az ütközet végzetes lehet. Mégis elfogadta, ez hibául róható fel neki. De

a nagyobb hibát csak ezután követte el. A honvédtüzek megannyi Leonidásként harezoltak. Igazi csodákat műveltek. Oly óriási muszkatömegek bontakoztak ki előttük, hogy más sereg már ettől is visszariadt volna. De a harezedett isaszegi és nagysallói hősök érezfalként állottak s a háromszoros erőt is visszaverték. Nagy Sándort ekkor körülvevtek tisztjei s a beállott pillanatnyi szünet alatt esengve kérték, vonja össze gyorsan seregét s kezdje meg visszavonulását. De a tábornok a pillanatnyi sikerrel elkapva, Máriaassy hadosztályát előre rendelte. Ez volt a végzetes hiba. Paszkiewies herezeg csapatainak futásán felbőszülve, gyorsan egész ezredeket rendelt a harcvezonalba s Konstantin nagyherezeggel ő maga intézte a rohamoszlopok támadását.

A honvédek azonban ekkor sem inogtak s a tüzerütegek, kivált a jobb szárnyak, hol Csányi százados vezényeit, pusztító hatással működtek.

Csányi, hogy megacézolja kitartásukat, zsebkendőkkal kötötte be szétroncsolt lábát s egy lőporos kocsira ülve, iszonyatos fájbalmait daczára is tovább vezette ütegét. Hanem ugy hat óra felé óriási porfelhő verődött föl a mácsai tanják felől, melyet embermagas kukoriceza borított. Herezeg Bebutow két kozákezreddel törtetett itt kereresztül, hogy legázolja a jobb szárnyat. Az itt álló csekély huszárságot szétszórják s Korponay kis seregére vetik magukat. A tüzerék, bár löszerek fogytán van, közéjük kartácsolnak s ezzel némileg zavarba hozzák. De ujra rohamra mennek. A borsodi védesapat Pongrácz Guido vezénylete alatt elejökbe fut egy nagyobb árok partjára s onnan adnak rájuk sortüzet.

De a kozákok átugrottak az árkon s mindent elsöprő fergeteg módjára vágattak előre. Most a honti védesapatra vetik magukat, amely, mire a nap leledozott, utolsó sugarái több mint ezer halottra és súlyos sebesültre szórták vérpiros fényüket. Halottakban, sebesültekben és foglyokban 1300 embert veszített Nagy Sándor. A holtak közt volt a hő Csányi, aki elvérzett, kivüle hét tiszt és 152 ember. Megsebesült 215 honvéd, a többi fogságba esett vagy elszéledt. A muszkák vesztesége jóval nagyobb volt. Szücs István, Debreczen város történetírója szerint 634 emberük esett el s 27 tisztjük részben elesett, részben megsebesült. A halottak három napig heverték a Csige- és Köntös-kert végében s a d.-i rendőrkapitány jelentése szerint 122 honvédet temettek közös sírba. A többiek tehát szétszórtan alusszák örök álmukat. Kuprinow tábornokon kívül még megsebesült Labinczow altábornagy és Müller tábornok.

Midőn Nagy Sándor Sarkadon tábornokari főnökével fogságba került, meglátogatták őt Oszurgin és Glasenapp tábornokok s a honvéd tüzerőség hősiességéről a legnagyobb magasztalással nyilatkoztak.

Az ötvenhárom év óta porló hősök hamvai fölött tegnap megzendült a Szózat az összes debreczeni dalárdák ajkairól. Ha fölérezték, — hallhattátok a költő jelszavát.

Az nem lehet, hogy annyi szívhiába onta vért . . . Es a nagyerdő fái, melyeket ama vészes napon golyók tördeltek, gyújtó rakéták lángba borították, most csöndesen susogják feléjük: Lesz még egyszer ünnep e világon . . .

P. E.

1861. május 25-én a társaság ezer frtnál többel rendelkezett. Begyűlt ugyan is: gróf Vay József ivén 131 frt. Fáy Gusztáv ivén 87 frt. 50 kr., Csanak J. ivén 100 frt., Redl György ivén 98 frt. 50 kr., Csányi Dániel 54 frt 50 kr., Kiss Sándor ivén 185 frt., Joó J. ivén 83 frt., Székelyhidiai gyűjtése 15 frt 60 kr., Vrabely Szerafin k. a. hangversenye jövedelmének fele része 133 frt. 6 kr, Simonffy Sámuel gyűjtőivén 170 frt. 50 kr. Összesen 1058 frt 66 kr.

Ez összeghez Komlóssy Imre 1861. július 13-án Joó József gyűjtőtől pótalírással adakozott 42 frt 20 krt vett át. Továbbá Farkas Ferencz 50, Simonffy Sámuel és Szabó Lajos 10—10 frtot ajánlottak az esetre, ha a szobor a csata-ter helyén, az összes honvédek emlékére állítatik fel.

A debreczeni társadalom már ez évben, tudillik 1861-ben, augusztus 2-án, a csata 12-dik évforduló napján óhajtott felavatni a szabadság-hősök emlékét.

Am Marsalkó a szoborral nem készülhetett el a kívánt időig. Mire pedig kifaragta a sebesült oroszánt, — megváltoztak a körülmények. A hazafias érzést, a nemzeti hősök iránt érzett kegyeletet megint csak titkon lehetett a szivekben ápolgatni.

Marsalkó szobrász kőoroszlánja is a provisorius hatalom elől féltve rejtgette Vecsey Imre építőmester (Vecsey I. érdemes tb. főjegyző-tanácsnokunk édes atyja.) a maga házában. A hazafias adományokat pedig egyideig a kaszinó, igazabban Komlóssy Imre kezelte.

Majd Komlóssy Imre 1865-ben hosszabb kültöldi utra menvén, a szobor ügyét és iratait az időközben alakult Emlékkert társulat kezébe tette át.

Végre virradni kezdett. A nemzet és király kibékültek. Az egész ország készült a koronázásra. Elérkezett tehát az alkalmas idő arra is, hogy a debreczeni csata emléksobrát felállítsa a hálas kegyelet.

A kényszerülten elaludott mozgalmat 1867. virág- és reményfakasztó tavaszának üde szellője felébreszté. — Az Emlékkert társulat kebeléből indult ki most a jelszó: a sebzett kőoroszlánt felállítsuk! April 28-án tartott gyűléséből a honvéd egyesület is szíves örömmel jelenti be csatlakozását és kéri Csanak Józsefet az Emlékkert társulat elnökét: hívja meg az adakozók tervezett értekezletére a honvéd egyesület tagjait is.

Junius 30-án tartják meg a gyűlést, melyen Csanak József elnököl és Sárváry Elek vezeti a jegyzőkönyvet. Hazafias, meleg érzéssel szépen megindokolt határozatot hoz a többség a honvédemlék helye felől, hogy a szobor a nagyobbik emlékkert egyik kitűnő helyén állíttassék fel. Az emlékezetes ünnepélyt 1867. augusztus 2-án tartásák; az első eszmét nyújtó s csaknem regeszerű kegyelettel ápoló cserei honvéd sirhalom fölé pedig egy keszébé rongálható, egyszerű alaku kockakő helyeztessék.

Ezentul az Emlékkert társulat intézte a szobor felállításának minden dolgait. Ez a derék társulat készítette elő és rendezte a leleplezés öröm ünnepét.

De mert, még a szükséges összeg nem volt együtt, — a rendezők ujjal a közönség áldozatkészségéhez fordultak. A városi közgyűlés 800 forintot szavazott meg. Egyesek újra 310 forintot adakoztak. Ezenkívül a gőzmalom 100, a takarékpénztár 25, a kaszinó 10 forinttal járultak a gyűjtéshez. Kerekes József főjegyző 115 forintot árult a kinyomtatott emlékkönyvből. Az ünnepély alkalmával 460 forintot vettek be belépődíjakból, ámbár az alkalmatlan esős idő sokakat visszatartott a lélekelmélő ünnepélyen való részvételtől. Ez összesen 1825 forint 10 krajczár. A régi gyűjtés eredménye 1124 forint 29 krajczár volt. A kettő együtt 2949 forint 39 krajczár.

Került pedig a kőoroszlán a felállítással együtt 1751 forint 96 krajczárba. Az ünnepély költségei 361 forintot tettek. A rendezőség ugyanekkor megvendégelte a 48-as honvédeket. Bánki István bácsi szakácskodott a vitéz honvédek körül. A történeti hűség kedviért fölemlitem, hogy ezen a lakomán 300 font hus, 85 kenyér, 5 malacz, 1000 db. béles fogyott el, melyhez 15 és fél kis cseber hegyi bort s egy láda savanyu vizet szolgáltak fel. Honvédeink megvendégelése 349 forint 60 krajczárba került.

Az összes kiadás tehát 2462 forint 65 krajczárra rugott. A megmaradt 486 forint 74 krajczár készpénzből rendelte meg az Emlékkert társulat 1868. aug. 2-ára Gerenday Antalnál a maig fennálló 6 láb magas gránit obeliszket a bánki erdőben nyugvó honvédtiszt sirja fölé. Ennek költségét 400 forintban szabta meg Gerenday. A társulat választmányja e sűrű feliratát, miután az alatta porló honvédtiszt neve ismeretlen volt. Imigy állapította meg:

Honvéd sir

MDCCLXIX. Augusztus 2.

Vajjon nyílnak-e most is naponta friss virágok e sirhalom számára?! . . .

A szabadság-szobor leleplezése.

Debreczen ünnepé.

S a j á t t u d ó s í t ó n k t ó l.

Debreczen, augusztus 2.

Lobogó diszben, ünnepi mámorban kegyeletes szép ünnepet ült tegnap Hajduország fővárosa. Tóth András mester „szabadság-szobráról” hullt le a lepel, hazafias szónoklatok kíséretében.

Az ünnepnek vége s az emlékkert fáiak árnyában fölavatva áll a díszes alkotás, hogy időtlen-időkön át fennen hirdette Debreczen város nemes közönségének hazafias áldozatkészségét, lelkes szabadságszeretétét.

Magasztos, felemelő ünnepszeg volt, méltó a szabadság nagy és dicső eszméjéhez; méltó a nagy multu Debreczen polgárságához. Alább teljes részletesség-

gel számolunk be a leleplezési ünnepéről, melyen párt, társadalom és vallás különbség nélkül egyek voltunk mindannyian. S mikor beszámolunk a nagyszerű napról, lehetetlen az őszinte elismerés hangján meg nem emlékezni mindazokról, a kik élükön városunk hazafias, buzgó főjegyzőjével Komlóssy Arthurral mindent elkövettek a szobor megteremtése s a tegnapi nap fényes sikere érdekében. Előmerés illeti a mestert Tóth András szobrászművészt. a szabadság-szobor megalkotóját is, a ki értékes alkotással gazdagította városunk műemlékeit.

A lefolyt ünnepélyekről való tudósításunk a következő:

(A gyülekezés.)

A reggeli órákban már talpon vol egész Debreczen és óriási néptömeg vonult a városháza elé, a gyülekezés színt helyére. Impozáns felvonulást rendeztek az egyes testületek, egyesületek saját zászlóik alatt, minden egyeslet a maga koszorújával. A városháza udvarán csoportosultak a város, vármegye és községek küldöttéi, valamint a vendég urak. Ott voltak: Dobiecki Sándor orsz. gyűlési képviselő, Széll Farkas táblai tanácselnök, Komlóssy Arthur, Rásó Gyula alispán, Simonffy Imre polgármester, a tanácsnokok, a vármegyei tisztikar főbb emberei, az ügyvédi kamara képviselőiben tekintélyes számú előkelő jogász és még igen sokan a közélet vezető férfiai közül.

Kevéssel fél 9 óra után megindult az ezrekre menő emberáradat, hogy a Nagytemplomban részt vegyenek az ünnepi istentiszteleten. A város díszit öltött és a zászlókat lobogtatta a meleg nyári szellő, amint a hosszú menet végig vonult a Piacz-utczán. Elöl az Egyetértés Zene-egyesület ment, utána a 48-as honvéd egyesület tagjai, a 13 egyenruhás öreg honvéddel, majd a 12 tagu szoborbizottság Komlóssy Arthur elnök vezetése alatt, a városi tanács és a tisztikar, Hajdu-vármegye küldöttéi és tisztikara, ezt a csoportot a város és a vármegye képviselői a presbyterium és az egyházak küldöttéi követték, majd a Csokonai-Kör, a főiskolai ifjuság és a tanintézetek, az egyes egyesületek és ipartársulatok vonultak fel sorrendben. Az utca szélein pedig beláthatatlan tömeg állott sorfalat. A templomok harangjai zugtak és valószínű diadalmármor közepette vonult az ünneplő emberáradat a Nagytemplom felé.

(A Nagytemplomban.)

A Nagytemplomot zsúfolásig megtöltötte a közönség. Egy talpalatnyi hely nem maradt üresen. De nem is csoda. Könyves Tóth Kálmán, az aranyszavu lelkész beszéde iránt olyan általános volt előre és az érdeklődés, hogy a ki csak befért, az befurakodott a templomba.

Széll István énekező orgona játéka után felzendült a népes gyülekezet ajkán az örökszép XC zsoltár: „Te bened biztunk eleitől fogva . . .”, majd a

„MAGYAR SZINPAD”

A legkitűnőbb művész-gárda augusztus 3-án ma, vasárnap kezdi meg előadását az „OTTHON” kerthelyiségében. Izletes ételekről, kitűnő italokról és kiszolgálásról gondoskodva van.

honfi dalt énekelték, mi alatt megjelent a szószéken K. Tóth Kálmán, hogy elmondja ünnepi fohását, melyhez hasonló gyönyörű költői imát aligha mondtak az utolsó években. A magyarok Istenének áldását kérte a hazára és a szabadság mai szent ünnepére. Ezután a debreczeni dalegylet énekelt el Bajza gyönyörű apothéozisát:

Benned multban jelen s jövőm,
Benned van mindenem,
Oh hon, te vérszerzte kincs,
Te drága gyöngy nekem!

Végül a 179-ik dicséret 10-ik versét énekelték el, mire a gyülekezet megindult a templomból kifelé.

A leleplezés.

Az utcán akkora megkétszereződött a néptömeg és szinte hullámozott a sok nép, amint mindenki az emlékkert felé tölt. A hatóság azonban cleve el volt készülve arra, hogy mindenki az emlékkertben szeretne lenni és igen okosan — gondoskodott arról, hogy csakis belépő jegyekkel lehessen bejutni. Ez az intézkedés nagyban hozzá járult ahhoz, hogy minden baj nélkül folyt le az ünnepély.

A küldöttségek helyet foglaltak az emelvényen, balfelől a dalárdák állottak fel. A küldöttségek emelvényén ott láttuk Dobieczy Sándor, Bakonyi Samu, Hentaller Lajos, Rákossi Viktor, Benedek János, Papp Elek és Szathmáry Mór képviselőket. Az ünnepély sorrendjét a Szózat eléneklésével nyitották meg a város dalárdái, majd Komlóssy Arthur, a szobor bizottság elnöke a következő lelkes megnyitó beszédet mondotta el:

(Komlóssy Arthur.)

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Ma három éve szent fogadást tett e város közönsége, hogy a honvéd temetőbe átszállított kőoroszlán helyére szabadság-szobrot állít. — S e fogadalom teljesítésére a vezetésem alatt megalkotott 12 tagu bizottságot küldött ki a törvényhatósági bizottság közgyűlése.

A szoborbizottság nagy buzgalommal és ügyszeretettel járt el feladatának teljesítésében s működését a 3 év elteltével befejezéshez juttatta. — Boldognak érzem magamat és őszinte örömtől van áthatva e bizottságnak minden tagja, kinek az isten megérni engedte, hogy a szabadság — a magyar szabadság dicsőségére szolgáló emez alkotást — mely első e hazában, Debreczen város közönségének átadhatja és működéséről ezzel számolhat be.

És különösen büszkék lehetünk e művészi alkotásra mert az nem csupán úgy nevezett nemzetközi, vagyis világ szabadságnak kifejezője, hanem a magyar szabadságnak melyet megértünk mindnyájan, a kifejezője az!

Már tulajdonosa Debreczen, a legmagyarabb város! — néhány száz lélek kivételével tiszta szinmagyar annak 75,000 lakossá s székhelye a legmagyarabb megyének — a nemes hajdúk vármegyéjének. A szobor alkotó művésze Tóth András debreczeni fiu. s ki ne tudná, hogy ő neki minden gondolata, szívének minden dobbanása, művészi ihlettségének legkisebb paránya a körül forog, szépet, dicsőt alkotni, de mindenké fellett magyar dolgot cselekedni.

A szobor érzebeöntője is magyar gyáros, Budapesten, hazánk fővárosában érzebeöntőjét felállított és már sok magyar műveket létrehozott Hirmann Ferencz mester. Sőt a talapzat kövei is,

hazai földből valók — a szép tul a Dunának süttői bányáiból fejtették azokat!

Magyar tehát ennek a szobor műnek teste-lelke, minden ize és porcezikája! Magyar a körülete lévé levegő, a lombok suhogása. Az legyen körötte a magyar nemzetnek örömben buban hallatszó szava az időknék végeiglen s legyen rajta az Isten áldása!

Ezek után átadva a szót az ünnepi beszéd elmondására Dr. Bakonyi Samu szoborbizottsági tag képviselő urnak:

az ünnepélyt megnyitom!

(Bakonyi Samu.)

Az éljenzéssel és tapssal fogadott megnyitó után Bakonyi Samu, a II. kerület nagytehetségű képviselője lépett a podiumra és elmondta ünnepi beszédét, mely szinte gyújtott, a melegen süto nap tüze és leirhatlan lelkesedésre hangolta a közönséget. A népek szabadságáról már annyit beszéltek, mert hiszen mióta világ a világ, egyebet sem tesznek az emberek, mint szóval és tettel a szabadságot küzködnék. Ezzel azt akarjuk mondani, hogy a téma elesépeit és sablonos ma már és ember legyen a talpán az, aki ujat tud róla mondani, bár maga az eszme mindig új marad. Bakonyi fényesen oldotta meg a feladatát. Új keretben, új szellemben gyönyörűen kidolgozott beszédet mondott a közönség folytonos éljenzései között. A beszédből közöljük a befejező részletet:

Haza és szabadság elválaszthatatlan szentségek a mi bibliánkban, a minek mi történetünk könyvét tiszteljük. A könyvek könyve ez minékünk, melyet nem engedünk álgazságokkal elhomá yosítani, hiszen lapjairól az emberi haladás legszebb tanúságai hirdetik a nemzet igaz hivatását.

Avagy ama megváltó szent idő, melynek egyik bus emlékezetű csatánapját is ma ünnepejük tengernyi dicsőségével és tengernyi bánatával nem világra szóló képe-e a szabadság ama tiszta eszményének, mely az egyetemes emberi igazságokért és hazája függetlenségéért a magyar nemzetet újból élet-halálharcra hívta?!

Te voltál a szabadság eme csodás harcának, a kilenczoldalról megtámadott haza örök időre világító védelmének leghívőbb intéző helye, édes szülővárosom!

A te fiadnak lenni büszkeség és hüfiad nem hirdethet e helyen más tanitást mint a mire maga a Mester tanított akkor: midőn a magyar szabadság őrvárosának nyilatkozott, mondván hogy „a szeptőlten magyar eredetiségű Alföld törzsgyökeres magyar fővárosa a lelkes Debreczen, melyet Isten a végre választott ki, hogy kebelében emelkedjék a magyar nemzet szabadságának erős temploma. Debreczen azonban szikla, melyre fogja építeni Isten a magyar szabadság szentegyházát, melyen diadalmaskodni a pokol kapui sohasem fognak.”

Te nem hazudtolhatod meg annak szavát, aki maga volt az Igazság. A ki népét a szolgáltságól megváltotta a nemzetet egygyé, nagygyá tette, aki megmutatta az utat, a merre az élet vagyon, ki meghalt értünk hontalanságban, hogy örökre éljen az ő nevével halhatatlan magyar nemzet jövődjébe. Te neked kell előljárnod annak magasztalásában, ki téged elsőnek tett, hogy méltónak bizonyulj hozzá és magadhoz, amaz elközelgő napon, melyen száz éve lesz, hogy ő minékünk adatott azért, hogy általa szabadság és élet adassék mind e magyar földön élőknek. Haládatlan, hiv-

ságos, üres diszelgés volna ez az ünnep is, ha a szabadságot mindenké fölött nem a Kossuth Lajos nevével dicsőítetnénk.

Aldassék ez a név s mikor ma e helyen kimondjuk, hirdessük nyíltan, hogy az ő városának, Debreczen népének erzése nem álomlátás, hanem utmutató példa arra, mikép kell a szabadság eszméjében az érte vivott dicső harcot, az érte vérzett hősokeket is ünnepeelnünk.

Itt állnak ők, még néhányan roskatag aggok, tópett hadi zászlójuk és a vértanuk halálfejes lobogója alatt. Legyen nekik hála és dicsőség, kik Kossuth Lajos katonái voltak, kik a mikor azt üzenté, mindnyájan elmentek... Es elfogtok menni oda, ahonnan nincs visszatérés, de ti el nem multok, mert emlékeitekkel mulnék el a haza és azért: „Elni fog nevetek a halál völgyén is!”

Hiszen ime, a mi könnyen megnyugvó korunkat követi, majd a velünk ünneplő nemes ifjuság, melynek példa-képül mi a szabadság-szobrot állítottuk ide, hol annak előtte ama legyilkolt oroszán állott. Ide állítottuk az élő szabadság érzalaktját az iskola és templom közé, hogy előtettek legyen mindig, mert ha ti erős hittal akarjátok, zsarnok dárdája rajta sebet nem üthet.

És ide állítottuk e helyre, hol mult és jövő ölelkezik szemben véle a Nagygyal, ki nem a harcok halálos mezején, hanem a nemzeti lélek másik, szenvedésekkel szintoly teli munkájában szerzett nevének örökéletet.

Oh tekints át ide, ki a jövődjében láttál, nézd, mint hull le a lepel nemzetek megörökített vágyának eme jelképéről, lásd, mint lobog magasra emelt kezében a világosság fáklája, hirdetvén, hogy legyünk egygyek a haza szeretetében és erős léssen a kard, melylyel e nemzet mindenkor kész megvédeni ősi szabadságát. Tekints át és nézd meg sok gyötrődésednek jutalmát, hogy a néped megértett, tud küzdeni és alkotni a te lelked szerint, a mikor ime száz év multán ismét elzengheted:

„Él az ur és régi szennyedből kikelsz még Borongó felhőkkel gyászoló magyar ég.
Nem soká felderül ősi dicsőséged
Ne félj nagy nemzetem, nem, nem lesz soha véged!”

A beszéd közben lehullott a szoborról a lepel és minden szem a méltóságos érekszobrot nézte. A kritika morajszerűen hangzott fel mindenünne. Megéljeneztek a szobrász-mostert, a szobrot, a beszélő képviselőt, midenkít, akin csak megakadt a szem. A lelkesedés a beszéd végeztével csak fokozódott.

(Az ünnepi óda.)

Bakonyi Samu beszéde után Görrömbey Péter szénior mondott tartalmas, lelkes beszédet a főiskolai ifjuság nevében, a közönség lelkes tapsai közepette, majd Benedek János képviselő és íróársünk szavaltta el az ez alkalomra írott gyönyörű költeményét. Nem is volt az óda, hanem inkább szatira, de annál gyújtóbb, annál erősebb volt hatása. A nép tombolt és majd agyon éltette Benedek Jánost. A költemény utoló verszaka így hangzik:

S a népnemor sinylődő milliói
Ujjongjanak e szép szobor körül:
Illő a szent kegyeletet leróni,
Van-e, ki itt nem ünnepel s örül.
Örvendjétek! elnémul ime lantom,
Én itt hagyjak te hideg érzalakt!
S szívem utolsó csep vérét kiontom:
Csak téged egyszer élve lássalak!

Miután Komlóssy Arthur a szobor-bizottság nevében átadta a szobrot a polgármesternek.

Következtek a koszorúk elhelyezése.

Elsőnek Géresi Kálmán a Csokonai-Kör, Hegedűs Pál a honvédek, Simonffy Imre az egyház nevében helyezett koszorút a szoborra. Utánok Dobiecki Sándor, a III. kerület szeretett képviselője a debreczeni szabadelvűpárt, Materny Lajos az ág. hitv. egyház, Drucker Mór az izr. hitközség, Rásó Gyula alispán a vármegye, Somossy Pál Bőszörmény város, Koncz Ákos a hírlapírók és Rákosi Viktor Hajdu-nánás város nevében tette le a koszorút. Az utóbbi gyönyörű beszéddel kísérte a koszoruzást.

A szobor talapzatán három szót látok ragyogni — ugymond — Szabadság, Egyenlőség, Testvériség! 54 év előtt apáink ezt a három szót irták kibontott zászlójukra. Mi utódok, kik ugyanazt a harcot megváltozott eszközökkel küzdjük, e hármas jelszó mellé három más szót csatolunk: Szabadság és Kenyér. Egyenlőség és Igazság. Testvériség és Szeretet!

Mert mit ér a szabadság, ha a népnek nem tudunk kenyeret adni, mit ér az egyenlőség ha nem hatja át a közéletet az igazság szelleme, mit ér a testvériség ha nem fűz össze a testvéri szeretet. Dvözölök még egyszer szabadság égből leszállt angyala! Lebegj feletünk és vezess bennünket mert akkor elérjük a nagycélát, melyre törünk. Szünni nem akaró tetszés és éljenzés követte Rákosi szép beszédét.

Ezután egymás után következtek a többi városok, egyesületek, testületek stb. koszorúi. Mintegy 100 koszorút, szebbnél, szebb babékoszorukat helyeztek a szobor talapzatára, úgy hogy egész koszoru erdő vette körül a márvány talapzatot.

Az ünnepély végeztével a dalárdák a közönséggel együtt a Hymnuszt énekelték el, mire a gyülekezet lassan oszladni kezdett.

A képviselő vendégek tiszteletére délben 50 terítékű bankett volt a Bika szállodában, ahol a toasztok egész sorozata hangzott el.

(Délután.)

Délután folytatódott az ünnepély a honvédtemetőben, ahova szintén rengeteg közönség vonult ki, hogy a debreczeni csata évforduló napját kegyeletel ünnepelje. Négy órakor gyülekeztek a főiskola udvarán, fél ötör pedig megindult a menet a honvédtemetőbe az Egyértés dalkör és az öreg honvédekkel az élen. A temetőben az összes dalegyletek a Hymnusszal nyitották meg a programot, majd Gulyás József alkalmi odáját szavalta el Hódy Béla joghallgató. Nagy Sándor ünnepi beszédet mondott, majd miután a Petőfi-Dalkör elénekelt a Szabadságharc dala című dalt: koszorút helyeztek a sirokra. Oláh Gábor költeményt szavalt még, végül a Szózatot énekelték el, mire a program véget ért.

Este a nagyerdei vigadóban a Polgári kör nyári táncvigalmat rendezett.

A mulatságon megjelentek a vendég képviselők is és a késő éjjeli órákig a legjobb hangulatban maradtak a Polgári-kör mulatságán, mely egyike volt a legsikerültebb nyári táncvigalmaknak.

Ezzel az aktussal befejeződött Debreczen ünnepe, mely sokáig emlékezetes lesz mindazoknak, a kiknek részük volt benne.

Fővárosi levél.

Egyről-másról.

Budapest, augusztus 2.

Budapest utcáin néhány nap óta s még néhány napig újra otthonos lett a forgalmi akadály. Tagbaszakatt, hatalmas teherhúzó lovak, szénájuk javát megevett féligvak párák, kiérdemült gebék lassan czamognak s mögöttük hosszú sorban néhez társzekerek, butorszállító kocsikdöcögnek, mindutalan megakadályozván egy egy vilamost vagy bérkocsit az utjában. Adatik tudtul mindenkinek, a kik nem tudnák, hogy mit jelent ez a furcsa karaván, hogy augusztusi évnegyed vagy a hurezolkodások ideje. S mivel hogy most van az ideje ennek, ennél fogva Budapest költözködik.

A benszülött pestiek ezen nem esdálkoznak. Mert tudni kell, hogy Budapest mindig költözködik. Mindig a mikor csak teheti: Miután pedig csak évnegyedenként teheti; tehát csak évnegyedenként hurezolkodik. A pesti ember természetrajzához tartozik, hogy soha sincsen megelégedve a lakásával és a háziurával, a miből nem következik ez hogy a háziur viszont mindig meg van elégedve a lakóval. Korántsem; a költözködők jelentékeny perzentje a háziur elégedetlensége miatt kénytelen új fészket keresni.

Tessék csak végignézni így augusztus elsején a mi szép Budapestünk utcáin. Egy kissé szerű népvándorlás panorámájában gyönyörködhetik itt a szemünk. Egy ismert jeles írónk bizonyára azt mondaná, ezt látván: az ember költözködő állat. En pedig azt állítom, hogy a pesti magyar ezt az atavisztikus szokását nyilván az őskőtől örökölte, a kiről tudjuk, hogy nomád életet folytattak. Eleink dicső erényei kivesztek belőlünk elenben nomád természetüket megtartottuk. Egyéb sem maradt meg mibenünk az ősi szitya vérből, mint a vándorhajlam, esakhogy sátor helyett ma négyemeletes bérkaszányákban tanyázunk, a mi talán kényelmesebb, de semmiesetre sem olcsóbb. S bizonyára mondom, a szegény lakók, vagy budapesti műnyelven szólva „paktájók“ a kiknek most a házbér miatt fő a fejük, sopánkondva kívánják vissza a régi sátoros állapotot; föltehető ugyanis, hogy a házbéri, háziur és házmesteri intézmény akkoriban még nem volt föltalálva, Miután pedig ma már, fájdalom, föl van találva, nem tehetünk okosabbat, ha egy helyen meguntuk már a házi urat, meggyűlöljük a házmestert és megsokalottuk a házbért, minthogy hurezolkodunk.

Ezuttal különben van egy nevezetes hurezolkodó is: a képviselőház. Hatalmas, szép, új palotájába megy, a duna-

parti Gót palotába. De a hurezolkodás nem megy gyorsan s nem is oly közömbös hivatalossággal, mint más lakásváltoztatás. Itt a kegyelet léptem-nyomon belebotlik régi nevezetes emlékekbe. Teljes harminczhat évig adott szállást a szűk, stiltelen és dísztelen Sándor-utcai ház a törvény hozásnak. Ebben a házban csinálták meg az 1867-iki kiegyezést, itt mutatkozott be az első felelős minisztérium az alkotmányos kura helyreállítása után. A képviselőház építő bizottságának 1865-ben engedte át a főváros ezt a telket s azóta a képviselőház évenként egy tallért fizet a főváros tulajdonságának elismerése gyanánt. Ez a tallér tribukom most megszűnik, a mi remélhetőleg nem fogja megbillenteni a főváros háztartásának az egyensúlyát.

A Sándor utcai ház, a mely valamikor szekeres- kaszárnjának szolgált, ma már semmilyen tekintetben sem felel meg az igényeknek. Nem egy képviselő volt, a kinek nem volt hivatalosan megállapított helye az ülésteremben. De nem voltak kielégítőek az elnökség, a háznagy hivatal, a gyorsiroda, a képviselőházi iroda, az olvasó terem s a buffet helyiségei sem. A minisztereknek csak egy szoba állott rendelkezésükre, a könyvtár pedig a folyosóra is kiszorult. Bizottsági terem is csak kettő három volt s ha egy szerre több bizottságnak is kellett üléseznie, megesett hogy az egyik bizottság a buffétben, a másik pedig az olvasóban volt kénytelen tanácskozni.

A Ház kívánalmait már rég nem tudta kielégíteni a Sándor-utcai palota. Legfőbb ideje volt már, hogy az új, állandó országház elkészüljön. Az október 6-án összeülő Ház már új otthonába találja a törvényhozást. Oly szűk, oly kényelmetlen volt már a régi Ház, hogy mindenki örömmel üdvözölheti az áthurezolkodást.

És mégis . . .

Itt következik a méla akkord. Mikor nézzük, hogy a Sándor-utca körül hogy buzgólnak az áthurezolkodással, a mikor végigsétálunk a homályos folyosón s bekukkantunk egy ülésterembe, a hol mindenütt mély esend honol, nem fojthatunk el egy merengő sóhaj. Meglepi az embert az emlékezett, valami meghatottság félét sem, tudunk leküzden arra a gondolatra, hogy ezt e régi, megszokott helyet nem látjuk többé viszont-hogy ez a hely nem látt itt többé parlat, menti viharokat, izgatott hangulatti, puszkaporos levegőjü éjjeli üléseket.

De hagyjuk az emlékeket. Tekintsük bizalommal a jövőbe s kérjük a magyarok istenét, hogy az új hajlékába vonuló törvényhozás munkája árásszon áldást és jólétet e hazára.

Krónikás.

Angelotti-mulató a Bikában

Ma, Vasárnap nagyelőadás új műsorral. Különösen kiemelendők

M. R. T U R A L — Majomember — — Mister P I K O L O — acrobata — — E L E K I a jelenkor legjobb Exentrique enekernő stb. — — — A társulat több mint 20 tagból áll. — — —

UJDONSÁGOK.

Gyilkossági kísérlet fényes nappal.

A merénylő elmebeteg.

Hosszabb cikkben emlékeztünk meg tegnapi lapunkban arról a vakmerő gyilkossági kísérletről, melyet egy elkeseredett szabósegéd követett el özv. Kovács Józsefné szabóüzlet tulajdonos ellen.

A feltűnést keltett támadás még ma is izgatottságban tartja a gróf Degenfeld-tér lakóit. Szájáról-szájra száll a hír, a tálalgatás, hogy miért kellett az özvegyasszonynak oly súlyos sérülést szenvednie. Egyik ezt, másik azt mondja okul, de a valódi okot senki sem tudja.

Frick Antal szabósegédet, a gyilkossági kísérlet elkövetőjét, a bűnügyi osztálynál vallatóra fogták. Az elkeseredett ember zürzavaros feteleteket adott. Egész viselkedése, gondolatmenetének zavarossága elárulta, hogy lelki világában nincs meg a teljes összrend. Dr. Balkányi Ede kerületi orvos megvizsgálta s úgy találta, hogy a merénylő segéd *heveny alkoholizmusban* szenved. Balkányi dr. egyizben már *delirium tremens* ellen gyógykezelt. Az orvosi vizsgálat után kijelentette, hogy Frick Antal teljesen beszámíthatatlan állapotban követte el tettét.

A rendőrség átkísértette az ügyészséghez a merénylőt, hol megfigyelés alá veszik. Az orvosi kijelentés után nagy valószínűnek látszik, hogy tetteért földi bíróság nem vonhatja számadásra.

A bűnügyi osztálynál kihallgatták özv. Kovács Józsefnét is. Az asszony tagadja, hogy szeretője lett volna Fricknek s bármiféle ígéretet is tett volna neki. Az egész híresztelésből annyi igaz, hogy Fricket üzlete vezetésével bizta meg, de semmiféle szorosabb viszonyban nem volt vele.

A vizsgálat lesz hivatva kideríteni, hogy mennyiben van igaza az özvegynek. Hogy azonban mégis volt valami megállapodás közte és Frick között az üzletre vonatkozólag, azt megerősíti az a bizonyítvány is, melyet Kovácsné adott az üzletéből kilépő szabósegédnek.

A vizsgálat erősen folyik a gyilkossági kísérletügyében s hihetőleg mielőbb befejezést is nyert.

*** Istentiszteletek.** Ma, vasárnap, a különböző felekezetek templomaiban a következők tartanak istentiszteletet: Az ev. ref. Nagytemplomban: Kiss Tamás s. lelkész. Kistemplomban: Czirják Béla s. lelkész. Ujtemplomban: Kovács Lajos s. lelkész. Ispotálytemplomban: Kovács Zsigmond h. lelkész. Csapókertben: Kovács János népiskolai felügyelő. — Az ág. hitv. evang. templomban d. e. 10 órakor Kádár Dániel hittanhallgató tart egyházi beszédet. — A róm. kath. templomban: Dél előtt 6 ó. szt. misét mond: Vay Károly gymn. tanár. 7 ó. szt. misét mond: Pák Emil. 8 ó. szt. misét mond: Brósztel Lajos. 9 ó. ünnepélyes nagy misét mond Szabó István utána Pák Emil szt. beszédet mond. háromnegyed

11 ó. misézik Varju Lajos fél 12 ó. szt. misét mond: Nyári Ignác. Délután 3 ó. Lytánia. 4 ó. Rózsafüzér társulatának hónapos ájtatosságát tartja: Szabó István szt. beszéd és körmenettel.

*** Thaly Kálmán üdvözlése.** Debreczen város I. kerületének képviselője dr. Thaly Kálmán közbejött akadályok miatt — nem lehetett jelen a szoborleplezés ünnepélyén. Az ősz tudós Bakonyi Samu dr. országgyűlési képviselőhöz a következő táviratot küldte:

Pozsony, aug 2.

Holnapi dicső emlékű nap alkalmából kueruez lélekkel melegen üdvözölöm általad Debreczen polgárságát — törődött de mégis törhetetlen öreg hivatok

Thaly Kálmán.

*** A vendégek elutazása.** A szabadság-szobor leplezésére városunkba érkezett országgyűlési képviselők: Rákosi Viktor. Papp Elek. Szatmári Mór és Hentaller Lajos, továbbá Seres Gyula és Bernáth Ottó fővárosi újságírók a tegnapi esti vonattal utaztak el városunkból.

*** Apponyi Albert Budapesten.** Apponyi Albert gróf, a képviselőház elnöke, legközelebb Budapestre érkezik éberhardi birtokáról. Apponyi gróf, akinek Budapesten való tartózkodása a képviselőház mostani huzekodásával van összefüggésben, előreláthatólag csak egy napot tölt a fővárosban.

*** A belügyi kormány — Debreczen városához.** „Statistikai czimiroda név alatt Budapestben magánvállalat indult meg, mely kérdésközeivel minduntalan a törvényhatóságokat kereste fel. A városok és vármegyék megtévesztve a „Statistika“ czimétől, azt hitték, hogy közhivatal s ezért a felvilágosításokat készséggel, díjmentesen megadta még bizalmas ügyekről is. Debreczenhez és vele a többi törvényhatóságokhoz is — tegnap a belügyminiszter leiratot küldött, melyben a czimirodáról ad értesítést s felhívja a hatóságokat, hogy ezentul a budapesti Statistikai hivatalnak semminemű felvilágosítást ne adjanak.

*** A cigányügy rendezése.** Említettük volt, hogy a belügyminiszteriumban élénken foglalkoznak a cigánykérdés rendezésével, melyet a törvényhatóságok közbiztonsági és közegészségügyi szempontból folyton sürgetnek. E tárgyban volt is már a miniszteriumban szűkebb tanácskozmány, mely azt az elvet fogadta el, hogy az egyes községekre megfelelő számú cigányesaládot fognak oktrojálni, a kikből iparost vagy földművest fognak nevelni, azon cigányok részére pedig, kik egyáltalán nem bírhatók arra, hogy rendes polgári foglalkozásra adják magukat, az állam két nagy javító intézetet fog felállítani, melynek mindegyike 1000—1000 ember befogadására alkalmas lesz. A javaslat a miniszteriumban teljesen elkészült, mindazonáltal a miniszterelnök óhajlásához képest még egy nagyobb szaktanácskozmány fog a kérdéssel foglalkozni. A javaslat az ősszel feltétlenül a Ház elé kerül.

*** Az időjárás augusztusban.** Falb Rudolf a viharok prófétája augusztusra majdnem folytonos leesapódásokat jósol, melyeket három részre oszt. Az első har-

mad vége felé esőzések és zivatarok várhatók. A második, harmadikban, nagy szárazság, de a kritikus napokon sok helyütt zivatart jósol. Az utolsó harmadban ismét esős lesz az időjárás. A hó végén zivatarokat várhatunk. A hőmérséklet az egész hónapban normális és az első felében alacsonyabb, mint a másodikban.

*** A jó idők.** Egy vidéki kereskedő előfizetők küldi be ezt a kalandját.

Reggel, alighogy kinyitotta a boltot, bejött hozzá egy kapás és egy pohár pálinkát kért tőle.

De jó erőset.

A kereskedő leemeli a polcra az üveget és tölt neki.

A kapás egy hajtásra kihörpintette az itókát, krákokogott, tösszögött egy kicsit tőle, aztán elégtlenül mondta:

— Uhh! Ez aztán jó erős volt. Isten megáldja!

Mikor elment a kapás, csak akkor nézte meg a kereskedő az üveget.

Felordított ijedtében.

A vitriolos üveg volt. Igaz, hogy csak litigított vitriol volt benne, hanem azért elég erős az ugysis!

Kiszaladt az utcára, de a kapás eltűnt már. Ki tudja hol járhatott már. Vagy talán meg is halt azóta, az ő nevét átkozva kékülű ajkával... A boltost a hideg rázta a lelkiismeret furdalása miatt.

No meg eszébe jutott a csendőrség is, a melylyel okvetlenül meggyűlik a baja.

Egész nap, egész éjjel nem volt nyugodalma, de másnap reggel jókedvűen nyitott be hozzá újra a tegnapi kapás. Vidáman mondta:

— No boltos ur, kérek abból a tegnapi-ból!

A boltosnak reszketett a keze a nagy örömtől.

A legjobb seprőpálinkáját vette elő, abból töltött neki. A kapás megitta és a boltos izgatottan kérdezte tőle:

— No. Jó volt-e?

A kapás savanyu arcczal válaszolt:

— Hiszen jó, jó ez is, de úgy van az kérem alásan, hogy az ember végre-valahára, ha rátalál egy kis jó erős pálinkára, másnap már azt is megvizezve kapja... Hej uram, csak nem a tegnapi ez!

*** A szegény anya kérelme.** Egy szegény asszony járt tegnap szerkesztőségünkben. Könnyező szemekkel panaszoalta el szive nagy keservét. Van egy ötéves fia s egy hároméves leánya. A szegény anya nem tudja őket keserves keresményéből tartani. A jó emberekhez fordul hát és kéri, hogy fogadják örökbe az egészséges gyermekeket. Az asszony neve Dankó Anna s Nyil-uteza 20. szám alatt lakik.

*** Őszi szabadságolás.** Mikor a két-évi katonai szolgálatot sürgetjük vagy azt felelik, hogy két év kevés a kiképzésre vagy azt, hogy a katonák nagy részét ugysis már kétévi szolgálat után szabadságolják. Az idén is megjelent a hadügyminiszter azon rendelete, mely az őszi szabadságolást és az ujonczok bevonulását szabályozza. Az idén is benn találjuk azt a pontot, mely szerint, ha a létszám az ujonczok bevonulása után az előirt béke állományt túlhaladná, a legénység egy részét, két évi szolgálat után is szabadságolják. Az utolsó évek tapasztalatai azt mutatták, hogy az idő előtt szabadságoltakat rendszeren vagy már január 2-ára, de április 1-ére biztosan ismét be kellett hivatni, hogy a be- kltészmot fentarthatassák. Az említett hadügyminiszteri rendelet haugsulyozza, hogy az idő előtti szabadságolásoknál

figyelmeztessék a katonákat arra a körülményre, mely szerint rövid idő múlva ismét be kell vonulniok és csak olyanokat szabadságnak, kik ennek dacára is kéri a szabadságot, főleg pedig az, hogy a munka idejére megint szolgálatba hívják. Másrészt kitetszik ebből, hogy a három év a kiképzésre azért sem szükséges, mert két év után csak a teljesen kiképzett katonákat szabadságnak és azokat esetleg csak azért tartják vissza, hogy meglegyen a békelétszám.

* **Az ispotályi toronyóra.** Lámpa ugyan nincs a város ispotályi területén, de lesz helyette toronyóra. Hogy éjjel nem fogják meglátni, hányat mutat, az bizonyos, de ez nem is olyan nagyon szükséges. A Gasparik-czég által készített új toronyórát ma délután teszik fel a toronyba. A mesteri kézzel készített óra napokon keresztül volt Gasparik kirakatában, hol nagyszámu közönség gyönyörködött benne.

* **Elhunyt urnó.** Régi híres magyar család női tagja hunyta örök álmra szemeit városunkban, gyászba borítva elhalálozásával a ladányi Bay, Darvas és Korniss-családot. Özv. nagyréthi Darvas Albertné, szül. ladányi Bay Erzsébet hunyt el hosszas szenvedés után. Temegetése ma délelőtt 11 órakor lesz a Bathányi-utca 8-ik számú háztól. Holttestét a Martonfalvához tartozó pusztabagosi családi sírkertben helyezik örök nyugalomra.

* **Bubi természettudományi a'apon.** Bubi négy éves gyönyörű fiúcska, egy debreczeni uri család büszkesége. Aranyos és okos fiú a Bubi. Egy-egy megjegyzése szenzációs. Váratlan és okos. De tegnap meg föltűnt magát is Bubi. Határozottan bebizonyította, hogy egy modern ember már négy éves korában — természettudományi alapon áll. A család tudniillik kirándulást tervezett másnapra. Bubihoz így szólt a mama.

— Bubika imádkozni kell az istenkéhez, hogy holnap jó idő legyen.

— Nem imádkozom, — jelentette ki hidegen Bubi.

— Nem imádkozol? Miért?

— Nem ér az semmit. Ha a barométer azt mondja, hogy eső lesz — ugyis eső lesz...

* **Hűvösre tett csavargó.** Tamás József több ízben kitiltott csavargó tegnap ismét visszatért Debreczenbe. Lehet hogy jó magyarérzelmű vezérelte vissza. Jelen akart lenni a szabadságszobor leleplezési ünnepélyén. A rendőrség azonban kötve hitt a „komának” s nem akceptálta a nemes érzelmeket. Nehogy a virtuosus férfiú a kegyeletos ünnepnapot holmi zsebmetszésekkel zavarja meg, régszokott helyére, a bünygyi-osztály börtönébe esukták. Ha pedig büntetését leüli, ismét eltoloncolják — a jó ég tudja: hányadikszor — illetőségi helyére.

* **A „Magyar Szinpad” Debreczenben.** Az „Utthon” pompás nyári kertjében ma este mutatkozik be Debreczen műértő közönsége előtt a főváros és a külföld legkitűnőbb műerőiből szervezett „Magyar Szinpad.” A hozzánk beküldött művészi névsor fényes garancia arra, hogy a „Magyar Szinpad”, melynek Budapest után Debreczen, a legelső vidéki állomása — méltó jó hírnevére és népszerűségére. Előadásai élvezeteseknek és fölötté szórakoztatónak ígérkeznek és lapunk közönségének vélünk szolgálatot tenni, mikor e ritka és valóban kivételes műélvezetre kínálkozó alkalmat szive

figyelmébe ajánljuk. A „Magyar Szinpad” műsora naponta változik.

* **Italmérségi jövedéki kihágások meggátlása.** A pénzügyminiszter a szatócok és kereskedők által üzött italmérségi jövedéki kihágások meggátlása tárgyában a debreczeni pénzügyigazgatósághoz a következő körrendeletet intézte: Az italmérségi jövedékről szóló 1899. évi XXV. törvényeknek 5. §-a értelmében kereskedésekben és szatócüzletekben csak a szesz italok kismértékben való elárúsítása, továbbá — a szesz és abból készült közönséges pálinka kizárásával — csakis egyéb égetett szesz italoknak állja vendégek részére való poharazása és utazára való kimérése gyakorolható. A törvény ezen rendelkezésének eredményes és hatályos végrehajtása szempontjából kijelentem, hogy a korlátolt kimérési és kismértékbeni elárúsítási engedéllyel bíró kereskedők és szatócok üzlethelyiségeiben nyílt edényekben csakis azon szesz italokat tarthatják, amelyeknek poharazására és utazán át való kimérésre engedélyek értelmében jogosítottak. Ebből kifolyólag az ily kereskedők és szatócok bort, sört, szeszt és szeszből készült közönséges pálinkát üzleti helyiségükben nyílt edényben nem tarthatnak. Ezen rendelkezésem a korlátolt kimérési és kismértékbeni elárúsítási engedéllyel bíró feleknek megfelelő módon azzal hozandó tudomására, hogy az ezen rendelkezés ellen vétők az 1899. évi XXA. t.-cz. 33. §-a alapján pénzbüntetéssel sújtandók és hogy a megindítandó jövedéki eljárás folyamán a már szokásossá vált azon kifogás, hogy a közönséges pálinka nyílt edényben toltegetés czéljából vagy házi szükségletre tartatott az üzletben, — figyelembe vétetni nem fog.

* **Két középiskolai tanuló** vagy leány teljes ellátásra felvétetik. Értekezhetni dr. Borbély Imrénél Piac-utca 30 szám.

* **Fürdőigazgatók figyelmébe.** Egy kiváló fürdőorvos-szakértő irt egy füzetet arról, hogy miért mennek a magyarok külföldi fürdőbe és főleg, miért nem jönnek idegenek a mi kiváló gyógyhatású fürdőinkbe. 12 pontban röviden és okosan ad tanácsot, melyet a fürdőigazgatók okulására itt közlünk:

1. Mennél olcsóbb utazási tarifapolitika.

2. Az olcsó penzió-rendszer mielőbbi meghonosítása az egész vonalon.

3. A fürdőtulajdonosok részéről több áldozatkészség a fürdők emelésére, különösen a lakásokat és kényelmet illetőleg.

4. A társadalmi érintkezés megkönnyítése s a fürdőinkben uralkodó klikk-szellem és határt nem ismerő fényűzés lehető megszüntetése és kiirtása.

5. A fürdőbiztosok és bérlők kiméletet nem ismerő szigora, a fürdői rend pontos betartását illetőleg.

6. A fürdők reklamügyének erélyes fejlesztése.

7. Ugy az orvosokban, mint különösen a nagy közönségben, több ügyszeretet és rokonszenv a magyar fürdők ajánlását és felkarolását illetőleg.

8. A társadalmi élet pezsgőbbé tételére, a fürdővállalat részéről a már elesélt Anna-bál és tombolákon kívül hangversenyek, szavallatok, humoros felolvasások, színelőadások, társasjátékok, kirándulások stb. rendezése.

9. A fürdői beruházások és nagyobb szabású építkezések megteremtésére hosszabb lejáratu és olcsó kölcsönök adása, ha skell az állam részéről.

10. Egyes regényes fekvésű és kies vidékű, nemkülönbön kitűnő gyógyhatású fürdőhelyeken mintaszerű és nagyszabású szállók építése az állam vagy különféle szövetek részéről.

11. Főuraink és főpapjaink nagymérvű erkölcsi és anyagi támogatása a magyar fürdőköt illetőleg. Végül

12. az idegenforgalom megteremtése és fejlesztése.

x **Szép, tiszta, üde arczbőr** a legkönnyebben és legbiztosabban a Földesféle Margit-Crém használatával érhető el. A közkedvelt és világhírű Földesféle törvényesen védett arczenőcs semmi ártalmas anyagot nem tartalmaz szeplőt, májfoltot, pattanást és az arcz minden nemű tisztáltságot pár nap alatt eltávolítja, a ránczokat, redőket kisimitja és az arcznak finom, fiatal, rózsás színt ad. Nagy tégely 2, kicsi 1 korona. Szappan 70 fillér (3-féleszínben 1.2) korona. Kapható a készítőnél: Földes Kelemen gyógyszerésznél Aradon és minden gyógyszerertárban.

MULATSÁG.

A Polgári Kerékpáros-Egyesület nép-ünnepélye. Ma tartja meg nép-ünnepélyét a Polgári Kerékpáros-Egyesület, melynek műsoráról már több ízben megemlékeztünk. A nép-ünnepély — tekintve a nagy körültekintéssel összeállított műsort — felette érdekesnek ígérkezik s szórakoztató látványosságával bizonyára nagy tetszést fog kelteni. Érdekes lesz a kerékpárosok felvonulása, a variéte-színház előadásai és a gyermek szépségverseny, mely értékes díjazással lesz egybekötve. A nép-ünnepély a Margit-fürdő jégpályáján lesz.

Az asztalos ifjak műkedvelő előadása. Tegnap este tartották az asztalos ifjak zsufolt ház előtt előadásokat. Ez alkalommal Lukácsy Sándor 3 felvonásos népszínműve „A vereshaju” került színre. Ugy az előadás, mint az azt megelőző némaképlet Rác István ügyességét és buzgóságát dicséri.

SZÍNHÁZ és MŰVÉSZET.

— **(Katonazenekar a színházban.)** A debreczeni színház áldozatkész új igazgatója, Makó Lajos a debreczeni 39-ik gyalogezred zenekarát szerződtette a színházi estékre. A kik emlékeznek vissza a katonazenekar kitűnő játékára, bizonyára nagy örömmel fogadják az igazgató ez intézkedését.

TÁVIRATOK.

Az összeférhetlenségi törvény.

Budapest, augusztus 2. (Saját tudósítónktól.) Itteni politikai körök értesülése szerint a kormány az országgyűlés legközelebbi ülészakának elején benyújtja a főrendiház tagjainak összeférhetlenségről szóló törvényjavaslatot, mely részben különbözn fog a képviselőház által javasoltól. Megszerkesztésével egy

ismert képviselő van megbizva, a ki alkotmányjogi törvényszerkesztés terén már sokat dolgozott.

Premontreiek gyásza.

Csorna, augusztus 2. (Saját tudósítónktól.) Laky Dömötör, a premontrei rend főnöke itt elhunyt.

Az aradi pénzügyigazgató halála.

Arad, augusztus 2. (Saját tudósítónktól.) Mándi Beke Károly, a tavaly ide kinevezett pénzügyigazgató meghalt.

Izgató pánszlávok.

Turócz-Szent-Mártom, augusztus 2. (Saját tudósítónktól.) A budapesti kir. ügyészség Pietov Miklós takarékpénztári tisztviselő, mint a Zabavne Knizky szerkesztője és dr. Mudrony János ügyvéd, mint az ezen könyvek egyikében megjelent cikk szerzője — mind a kettő t. szt.-mártoni lakos — ellen vádat emel két költeményben és egy cikkben a magyar nemzet ellen elkövetett három rendbeli izgatás miatt. Az ügyben a budapesti sajtóbiróság fog eljárni.

Tüntetések Lembergben.

Lemberg, augusztus 2. A helytartó lengyel és ruthén nyelven falragaszokon közzétett egy hirdetményt, a melyben felhívja a lakosságot, hogy nyugodtan és törvénytisztelettel viselkedjék és hagyja abba az erőszakoskodást és a törvénysértéseket, a melyek sajnos, néhány helyen előfordultak. Együttal óva int a helytartó attól, hogy erőszakot és bűnös támadásokat kövessenek el más személyek ellen, mert ez szigorú rendkívüli intézkedéseket vonna maga után. A helytartó hozzáteszi, hogy a paraszt lakosság közt elterjedt és annak félrevezetését ezéző hírek, a melyek szerint volna egy állítólagos törvény, a mely a mezei munkások munkabéreinek magasságát szabályozza, valótlanok.

A királyi palota veszedelemben.

Velence, augusztus 2. A királyi palota beomló félben. A palota íveit tartó vasrudak eltörték.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Bűnügyi főtárgyalások.** E héten a következő ügyekben tartanak bűnügyi főtárgyalásokat: Hétfőn, augusztus 4-én Simon Elek ellen gondatlanságból okozott súlyos testisértés vétsége. Tóth János ellen hamis tanuzás büntette. Elek Ferencz ellen lopás büntette. Szerdán, augusztus 6-án Somogyi Lajos ellen hatóság elleni erőszak büntette. Balogh János ellen lopás büntette. Szabó Mihályné ellen sikkasztás büntette. Csütörtökön, augusztus 7-én Rézműves Stefán és társa ellen hamis pénzforgalomba hozataláért. Piros Borbála ellen lopás büntette. Borku Lajos ellen zsarolás büntette. Pénteken augusztus 8-ikán ítélethirdetek.

REGENYCSARNOK.

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Írta: Jablonczay Kálmán.

(Folytatás)

46.

VIII.

Lóna és Kretur halála.

— Nézd ezeket a földbe vájt odukat, — mutatá meredt szemekkel a földön levő apró lyukakat, — melyekbe lovaink untalan megbotlottak . . .

— Na hát, mit jelentenek azok? — kérdé Babill.

— Itt néhány órával ezelőtt a Jambok jártak.

— Kik azok? En ezekről soha nem hallottam.

— Te nem is tudhatod, — magyarázá Kretur — a te bölcsödöt északon ringatták, ezek pedig a déli hegység ördögei, kik sziklabarlangjaikból csak biztos zsákmányra jönnek ki.

Ezek a jambok — folytatá Kretur, hangjában az iszonyattal — az emberek legundokabb faja, kik kegyetlenebbek az én népemnél és vérengzőbb a király tigrisénél. En hallottam róluk sokat, Kaffer országban a dajka mesékben ezekkel ijjesztetik a vad gyermekeket.

— De hát hova tartoznak ezek? — kérdé Babill — Hozzátok a Kafferekhez, vagy valamely más népfajhoz, minőket sem a benszült, sem bevándorolt fehér nem ösmer.

— Nem tudja senki sem — mondá Kretur — ezek az undok vérszopó állatok a hiénákkal egy csapatban járnak. Hol háboru, nagyobb szabásu rablások, gyilkolások vannak, ott váratlanul megjelennek és a hiénákat csupán abban előzik meg, hogy míg ezek a holttesteket falják fel, ők a még mozgó haldoklókat legyilkolják és a nőket meggyalázva, darabokra vagdalják, mint vérszopó fenevadak felfalják.

A fenti párbeszéd alatt egy lapályos réthez ért a vándor csapat, hol a magas avar közül néhány lenyuzott koponya, hangyával belepott szemgödreit vigyorogtak a bámulóra.

Kretur mosolygott, olyan kajánul vonaglottak fonyadt ajkai, mint a kinek utolsó percei közelednek és tudja jól, hogy a sorsnak ezen intézkedését megállapítani többé nem lehet.

(Folyt. köv.)

812 v. k. szám.

1902.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 1787—3 1902. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Sinkó József részére Kalászi Kálmán debreczeni lakostól 1000 kor. tőke, enuek 1901. évi június hó 25 napjától számítandó 6 százalékos kamatai és eddig összesen 122 kor. 70 fill. perköltség erejéig 1901 évi december hó 28-án bíróilag lefoglalt és 2660 kor. fillerre becsült butorok- és egyebekből álló ingóságok 1902. évi augusztus hó 5-én délután 3 órakor kezdetét veendő és Kasza-utca 6. sz. alatt, alperes lakásán megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1902. évi július hó 12-én.

Sugár Gyula,

bírói kiküldött

Eladó homokkerti szőlők.

1.) Egy remek fekvésű, jó karban lévő, 2146 □ öl területén, rajta lévő uri lakkal, parkirozott udvarral jó ivó vízzel.

2.) Egy szintén remek fekvésű jókarban lévő 3636 □ öl területű, igen jó termésű szőlővel beültetve. Jutányos árakban eladók.

Tulajdonos lakik:

Homokkerti 165 sz. a.

TARCSA gyógyfürdő

Vas megyében.

Glaubersótartalmú szénsavdus vasforrások.

A legújabb módszerek szerint berendezett pezsgő és ásványvíz, valamint vasláp-fürdők. Kellemes, hűvös égalj, a kényelem minden igényeinek megfelelő olcsó lakások, villamosvilágítás, 2 jó vendéglő, gyógyszer-tár, naponta 2-szer zene, szép kirándulások. A női szerves bántalmat, sápkór, vérszegénység, továbbá a légzési és emésztési szervek bajai ellen kiváló orvosi tekintélyek ajánlják.

Évad május 26-tól szeptember 20-ig.

Az évad kezdetétől június 15-ig és aug. 15-től szeptember 20-ig tetemesen olcsóbb árak. Felvilágosítással szolgál és kívánatra prospektust küld a fürdőigazgatóság. Állandó fürdő orvos dr. Rhorer Aladár t. m. főorvos. Tarcsai Károly-forrás különösen mint óvszer járvány esetén ivóvízül ajánlható. Megrendelések Tarcsa fürdőigazgatósághoz és Budapesten Edeakuty L. cs. és kir. udvari szállítóhoz. (Vker., Erzsébet-tér 8. sz.) intézendők. Posta- és táviró-allomás helyben. Vasúti állomás Felső-Eőr, a szombathelyi-pinkatői vonalon. Honnan a 30 percznyire 5.6 km. fekvő fürdőbe a közlekedést kényelmes bér- és társaskocsik (omnibuszok) tartják fenn. Egy négyülékes bérkocsi ára 4 kor. 50 fillér, társaskocsin egy hely 80 fillér. Jegyek válthatók a vasúti kalauznál Szombathely és Felső-Eőr között.

Árverési hirdetmény.

A Biedermann E. és Fia czég (Biedermann József) csődtömegéhez leltározott s a debreczeni 2915. sz. tjkvben irt Piacz-utca 42. sz. alatti ház és az utána járó Ondódi föld f. évi augusztus hó 5-én, délután 3 órakor, a debreczeni kir. Törvényszék árverési termében, külön-külön el fognak árvereltetni. Az árverési feltételek a telekkönyvi hatóság 4508 902 tk. sz. iratainál és irodámban is (Piacz-utca 71.) megtekinthetők.

Debreczen, 1902. június hó 30.

Dr. Körösi Kálmán,
ügyvéd, csődtömeggondnok.

Csőd alatti árverés

A Biedermann E. és Fia czég csődtömegéhez leltározott butorok és irodai felszerelések utóbbiak között egy nagy és egy kisebb pénzszerény f. évi augusztus, hó 4-ik napján délután 3 órakor, Piacz-utca 42. szám alatt bírósági végrehajtó közbejötténél nyilvános árverésen elfognak adatni. Az elárverelendő tárgyakat vagy azok árjegyzékét az érdeklődőknek megmutatom.

Debreczen, 1902. július hó.

Dr. Körösi Kálmán
ügyvéd, csődtömeggondnok.
Piacz-utca 71.

4937 Tkv.
1902.

Árverési hirdetmény kivonat.

A debreczeni kir. tszék, mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a debreczeni mészáros társulat végrehajthatónak Kolozi József elleni végrehajtási ügyében a debreczeni kir. tszék, a debreczeni kir. bíróság területén lévő a debr. p. Józsa 866 sztkjvben A + 544 hrsza. felvett ingatlanra 430 kor.-ban a debr. p. józsa 443 sztkjvben A + 550 hrsz. a. felvett ingatlanból Kolozi Józsefet illető részre 244 kor.-ban a debr. p. józsa 385 sztkjvben A + 480 hrsz. a. felvett ingatlanból Kolozi Józsefet illető részre 441 kor.-ban, a debr. p. józsa 327 sz. tjkvben A + 480 hrsz. a. felvett ingatlanból Kolozi Józsefet illető részre 313 kor.-ban megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverés endeltetvén, annak fogantatására határidőül 1902 aug. hó 19-ik napjának délelőtt 9 órájára Felső Józsa községhezához kitézetett.

Kikiáltási ár, a becsár, azonban az árverésre kitétt ingatlan szükség esetén a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban letenni, a vagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történő előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű előmervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. tszék, mint tkvi hatóságnál és Alsó és Felső Józsa községhezánál tekinthetők meg.

Kelt a debr. kir. tszék, mint tkvi hatóságnál, 1902. évi május hó 14 napján.

Hegedűs
kir. tszéki bíró.

Hirdetmény.

Néhai Balogh Mihály, volt debreczeni nyug. főmérnök, vállalkozó örökösének egyértelmű akarata szerint a Balogh Mihály hagyatékához beletárolt nagymennyiségű építési anyagok és szerek u. m. állásfák, deszkák, gerendák stb. — különböző számszámok — az örökösök képviselőinek közbenjötté mellett nyilvános önkéntes árverésen fognak eladatni.

Az ezt venni szándékozók figyelmét azzal hívom fel, hogy az árverés fogantatását f. é. aug. hó 7-én d. e. 9 órakor fogom a Balogh-féle téglagyár telepén megkérdeni s a következő napon folytatni.

Dr. Mariska György.
hagyatéki zárgondnok.

Uj vaskereskedés!

Van szerencsém a tisztelt közönséget értesíteni, miszerint augusztus hóban

Piacz-u. 7. sz. a. (Vecsey-ház) vaskereskedést nyitok.

Megfelelően gazdak raktárt rendezek be mindenféle **rudvas, lemez, öntvény, kályhák** (sparherd), **gazdasági eszközök, lakatos, asztalos, ác, kerékgyártó, kovács** s minden más szakmába vágó különleges számszámokban.

Faragványok. egyszerű és finom kivitelű butor vasalások és díszítések, épület vasalások, löszerszám veretek és kelek.

Asztalos lakk áru, padlófénymáz, bronzok, ecsetek, kőszőrükövek, lombfűrészeti számszámok és kelek és mindenféle Háztartási eszközökben.

A midőn még kiemelem, hogy gondos és megbízható kiszolgálásra kiválóan nagy súlyt fektetek, kérem a t. közönség bizalmát s hogy üzletemet becses látogatásával mielőbb szerencséltesse.

Kiváló tisztelettel **DÁVID JAKAB.**

Egyenruházati-intézet

„A magyar testörhöz.“

PETRUS KÁROLY

polgári és katonai szabó

BÉCS

XV., Hütteldorferstrasse 183.

a cs. és kir. lovassági, gyalogos és tüzér laktanyákkal szemben.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

JUTÁNYOS ÁRAK, KITŰNŐ KISZOLGÁLÁS.

Egyenruhák cs. és kir. katonaság, állami tisztviselők, Veterán-ejletek, sport, vadász és kerékpár kosztümök, liberiák, stb.

Naponta fris szedésű

sárga dinnyét

legjobb fajtákból — saját termés.

.. Készíték legjobb izléssel kötött ..

menyasszonyi és nyoszolyólányi

csokrokat

és alkalmi

koszorukat

legszilidabb árban.

Beesés pártfogásért esedezve
kiváló tisztelettel

Paczelt János

mag és virág kereskedő

Debreczen.**Értesítés.**

Az Auer-izzótestek ára folyó évi augusztus 1-től fogva leszállítottik.

C. izzótest ára 80 fillér lesz.

N. izzótest ára 70 fillér lesz.

Napfény, vagy intenzív izzótest ára 1 korona.

Auer lámpák fenntartása) 10 édig havonként és lámpánként 40 fillér.
) 10 édig felül havonként és lámpánként 30 fillér.
egyebekben a régi feltételek mellett.

Az igen tisztelt légszeszfogyasztó közönségnek szives figyelmébe ajánljuk, hogy a valódi Auer-izzótestekkel fényerőre és tartósságra, valamint most már olcsóságra és semminemű utánzat nem vetekedhetik.

A légszeszgyár igazgatósága.**NOVAK FERENCZ**

vésnök és zománczó

BÉCS, XVI., Koppstrasse 34.a legtöbb egyesület és testület,
szövetség és klubok szállítója.Előnyös forrás jelvények, diszítések, érmek és ki-
tűntetések tekintetében arany, ezüst és bronzból, kerék-
perosok, evezősök, vitorlások, athleták, lövészek, tornászok,
dalárok, vadászok, veteránok, tüzoltók stb. számára.**Minták kívánatra bérmentve küldetnek mindenüvé.**
Elsőrendű ajánlatok.**Denaturált szesz**legerősebb 1 liter
üvegnélkül 20 kr.

kapható:

Gzeplédi és Polgárnál.

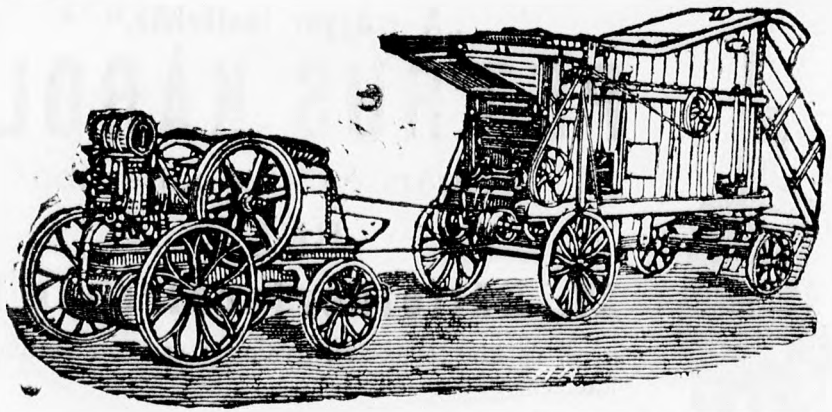
Weiner és Grünbaum Budapest, Váci-utca 2.

Egyéves önkéntesek részére a legolcsóbban ké-
szíti az egyenruha felszerelést,
Egyéves önkéntesek részére készíti a legelegánsabb
Egyéves önkéntesek részére küld díjtalanul ár-
Egyéves önkéntesek részére sorozási és áthelyezési
Egyéves önkéntesek kérvénymintákat díjtalanul ad,
Egyéves önkéntesek részére minden katonai ügyben
ad díjtalanul felvilágosítást,
Egyéves önkéntesek részére újabb kiadott Egyen-
ruházati Közlemények című
könyvét díjtalanul küldi.

Weiner és Grünbaum Budapest, Váci-utca 2.

Képviseletkeresünk Debreczen és környékére
jó jutalék mellett. Előnyben részes-
sülnek rövidáru üzlettulajdonosok,
vagy nyílt divatáru üzlettel bíró
szakférfiak. Ajánlatokat **Kunstfärbe-
rei und chemische Waschanstalt, von
Sigmund Flus in Brünn**, címre ké-
rünk.**Kiadó lakás.**Bethlen utca 12 sz.
alatti háznál egy . . .**négy szobás**

utcai és egy

két szobásudvari lakás mellék he-
lyiségeivel kiadó**„MAYER“ GÉPGYÁR**
Vas- és Fémöntőde Részvény-Társaság
Szombathely.Árjegyzék kívánatra ingyen
és bérmentve.Árjegyzék kívánatra ingyen
bérmentve.**Gyártunk:** Mindennemű mezőgazdasági és szőlőművelés
gépeket. Kitűnő szerkezetű benzinmotorok
2—30 lóerejéig, stabil alakban különféle ipari célokra, valamint locom-
bil alakban gazdasági gépek stb. hajtására. — Teljes műmálom berende-
zési gépeket, valamint az olajgyártáshoz szükséges berendezéseket és
gépeket. — Elvállalunk minden a gépszakmábt vágó alkalmi szükségle-
tek szerkesztését és kiveletét.Modern berendezésű vas- és fémöntődénk mindennemű vas- és fémöntés
nyers és megmunkált állapotban szállít.

Raktar Budapesten, V. Lipót körut 15.

ISzivattyúk MÉRLEGEK

mindennemű házi és nyilvános czélokra, a mezőgazdaság-, építkezés- és iparnál.
Csövek, tömlők, csapok stb. stb.

Szivattyu- és gépgyártási betéti társaság

legújabb javított reneszerü tizedes, futó sulyu és hidmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári mezőgazdasági és ipari czélokra.

Embermérlegek, mérlegek, házihasználatra, stb.

W. GARVENS, WIEN,

I. Schwarzenburgstrasse 6.
I. Wallfischgasse 14.

Kapható technikai és gépüzletekben, kutkészítőknél stb.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Amputáltak!

Mulábakat, műkezeket

továbbá, ferdenövésűek részére műtűzőket, combizületi lob- és benulás gyógykezeléséhez szükséges „Hessing“-féle készülékeket stb. jótállás mellett, a legolcsóbban készít

KELETI J. orthopaediai műntézeté Bpst, IV. Korona herceg-utca 17.

Dusan felszerelt raktár mindennemű betegelő-kocsik és székekből!

Képes árjegyzék ingyen.

Balkénes iszapfürdő

lithimnos forrása.

Páratlan gyógyhatásu

VESE-, HÓLYAGBAJOK-nál ÉS KÖSZVÉNYNÉL. o o o

Kénes, nemkülönböztetve o ritka gyógyerejű o MOÓRFÜRDŐI

a legjobb eredménnyel használtatnak csuzos bántalmaknál o o o o és női bajoknál. o o o o

Villanyosfény- és villanyos vízfürdőiben, továbbá hidegvizgyógyintézetében az

IDEGBAJOSOK ÉS IDÜLT IZZADMÁNYOKBAN

szenvedők találnak o o gyógyulást. o o

Teljes penzió (lakás, kénesfürdők használata és étkezés) napi 5 koronától feljebb. Munkás sanatoriumban (lakás, kénesfürdők használata és étkezés) napi 2 koronáért. Egy rekesz lithimnos savanyúvíz 25 és fél o o literes üveggel 5 korona. o o o

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomó szabályzóval.

A munka képesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

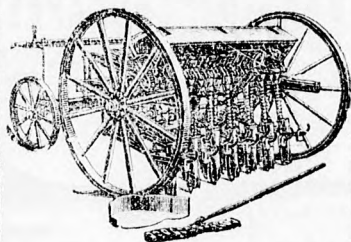
Hydraulikus sajtók.

Szőlő és gyümölcs zúzók

és bogyó morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrők. Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalására, gyümölcs-vágó és hámozó gépek, legújabb szerkezetű szabad. önműködő „SYPHONIA“ gyümölcs és szőlővessző permetezők.

szőlő ekék.
A legjobb **VETŐGÉPEK**
Márfarth Ph. és társa legújabb szerkezetű „AGRICOLA“ (tolóvetőkerék-rendszer) vetőgépei
Mindennemű mag- és különböző magmennyiség számára váltókerék nélkül, dombon avagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által tűnnek ki. A lehető legpénz megtakarítást teszik lehetővé. Különlegességeket szőlő, kukorica morzsolók, cséplőgépek, jargányok, gabonarosták, trieurók, ekek, hengerek és boronákban a legújabb rendszer és elismert legjobb alkotás alkalmazása mellett gyartanak és szállítanak.

MAYFARTH PH. és Társa

gazdasági gépgyárak, vasöntődék és vashámorművek.

Alap. 1872. **BÉCS, III Taborstrasse 71. 880 munkás.**

Kitüntette több mint 490 arany, ezüst és bronz éremmel, az összes nagyobb kiállításokon. Részletes árjegyzék ingyen. — Képviselők és viszont elárúsítók kerestetnek.

TÓTH GYULA

vaskereskedő **DEBRECZEN,**

Piacz és Kossuth-utoza sarkán.

Ajánlja dus raktárát : vas, számszám, épületvaslás, házi-, kerties konyha felszerelésekben.

Hatvan-u. 2. szám alatti raktáramban

nagy választék magyar és budveiszi gyártmányu porcellan kalyhákban, valamint első minőségű vasbutorok, fürdőkádak, jég-szekrények és fényezett fémárak.

Szolid kiszolgálás. — Jutányos árak.

Árva-Polhóra

Európának legerősebb jód-lithium és vastartalmu sósvize amit a legújabb vegyelemzéssel bizonyíthatunk. Gyönyörű vidéken, mértföldekre terjedő fenyvesek közt fekszik. Kitünő eredménnyel használják ivó- és fürdő-kura alakjában: görvélykór, angolkór, csuz, bőrbetegségek, syp, hiliis, vérszegénység és mindenféle női baj ellen. Pormentes, ózondus és sóval telített levegőjénél fogva pedig az idegrendszer és lélegző szervek mindenfajta betegségei ellen.

Fürdőorvos Dr. Komlósi Béla Budapestről. A fürdőben kézi-gyógytár, posta, igen mérsékelt áru tiszta és száraz lakások és konyha.

Prospektust szívesen küld az igazgatóság.

AKAGIA - SZAPPAN - AKAGIA pudor 1 kor, AKAGIA arkrém 2 kor, KOSZMENYBECSÜZÉSEKEN
REPARATÓR - AKAGIA pudor 1 kor, AKAGIA arkrém 2 kor, KOSZMENYBECSÜZÉSEKEN
KORONA GYÓGYSZERTÁR Budapest, Kálvin-tér.

Dr. SCHLESINGER ERKA
VIZGYÓGYINTÉZET ÉS SANATORIUM POZSONY (Cottage).
 Gyönyörű hegyi fekvésben, pihenésre és szilárdi várat. 200 kilométerre van a fővárostól. Szaporított szőlővel és szőlővel ültetett. Legmodernebb konyhai, kádfürdői, fürdőszobái. Egész éves nyitva. Prospektus és felvételek kérésre.

Alattánban tudott édes, hogy a szépség elcsúszni és elcsúszni a legújabb és a FÜLDES-ÉDES
MARGIT KREM
 Ár: 2 kor, 4 kor, 6 kor, 8 kor, 10 kor, 12 kor, 14 kor, 16 kor, 18 kor, 20 kor, 22 kor, 24 kor, 26 kor, 28 kor, 30 kor, 32 kor, 34 kor, 36 kor, 38 kor, 40 kor, 42 kor, 44 kor, 46 kor, 48 kor, 50 kor, 52 kor, 54 kor, 56 kor, 58 kor, 60 kor, 62 kor, 64 kor, 66 kor, 68 kor, 70 kor, 72 kor, 74 kor, 76 kor, 78 kor, 80 kor, 82 kor, 84 kor, 86 kor, 88 kor, 90 kor, 92 kor, 94 kor, 96 kor, 98 kor, 100 kor.

Tanningene hajfestő szer
 A szájnak és fogaknak legelőjebb sz. **O SAN**
ROZSATEJ
 Főszéküldési hely: CZERNY J. ANTON, Bécs, XVIII. Carl. Ludwigstr. 6

PLATSCHEK VILMOS
 elismert legszőfőbb
FÉRFI és GYERMEK-ruha áruhaza
 Budapest, IV. Központi Városház.

Parisi kiállítás: arany érem!
FERNOLENDT
 Cipőfénymaz, legjobb fénymaz a világon, a cipőnek gyorsan esztét. fekete fényt ad és a bőrt is tartóssá teszi.
 Alapítatlan 1882. - Gyártó raktár: Bécs, I., Schulerstrasse 81. - Mindenütt kapható

SCHWANHÄUSSER irodalmi cikkek
 RENDET TARTANAK - IDŐT TAKARITANAK
 Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
SCHWANHÄUSSER, BÉCS, I., Johannesgasse 2.

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR
 (ORTHOPEDIAI MŰSZERTÁR)
 Budapest, VII. Kerepesi-ut 32. (a Rókus-kórházzal szemben.)
 Bőrvédők, műtét, műszerek, eszközök, stb. Orvos-sebészeti műszereket, ábrázoló, telepítőeszközök.
 Csont- és hallóanyag művelésségeket.
 Árjegyzék zárt borítékban ingyen.

PFAU FÉLE COGNAC A LEGJOBB

Vöröggyógyítás - Hemopatia
 Feltalálója és gyógyító közzéadója:
Dr. KOVÁCS J. egyet. orvoslr.
 Budapest, V. Váci-körút 18.
 Ismertető füzet 1 kor bérmentve.
 Mi helybeliek Budapestben a **NEW-YORK** kávéházban (Erzsébet-körút 9-11.) találkozzunk.
 Betéknél honvédeknek.

28 ÉV ÓTA!
 AZ ELISMERT LEGJOBB
MAGYAK BESZERZÉSI FORRÁSA
MAUTHNER ÖDÖN
 CS. ÉS KIR. UDVARI MAGKERESKEDÉSE BUDAPEST
 ANDRÁSSY-ÚT 23. SZ. ÉS ROTTENBILLER-UTCA 33.
 KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

HOTEL PARIS SZÁLLODA
 Szálloda: SIMON PÁL
 BUDAPEST, VI. VÁCI-KÖRÚT 29.
 100 szoba 1 főtől feljebb kiszolgálással együtt.
 Párkány, elegáns kávéház, étterem és sörcsarnok a házban. Villamos vasúti megállóhely az összes pályaudvarok felől.
 HIRDETÉSEKET ÉS REKLAMOKAT azonnal, pontosan és legelőjebben közöl az összes lapokban az **ALTALANOS TUDÓSÍTÓ** hirdetői osztálya.
 Budapest, VII. Erzsébet-körút 64.
 Telefonos: LEOPOLD GYULA, székfűző.

BAYER-féle
MAGYAR TURISTA-TAPASZ
 tyukszem, bőrkéreg és bőrkeményedés ellen
 legjobb és legbiztosabb szer. - Egy tekercs ára 80 fillér.
 1 kor. bérmentve után bérmentve küldi az ügyfélre kérésre.
VÖRÖSKERESZT GYÓGYSZERTÁR
 Budapest, VI. Andrassy-ut 84.
 Kapható gyógyszerárakban és drogueriákban.

The Freshams
 Életrajzok és társaság
 Magyarországon működik 1865 óta
 Igazgatóság a forrási sájt palotájában
 Budapest, Erzsébet-körút 54b

CSÁSZÁRFÜRDŐ
 téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.
 Elsőrangú ménes hővizű gyógyfürdő, pártus- és fürdővel, legmodernebb lezár. Udvarokkal, csapás- és vízvíz-utóddal, kő- és kádfürdővel, - 200 kényelmes lakosztállyal.
 Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

SZABADALMAKAT ÉRTÉKESÍTŐ VILÁGAT
BUDAPEST VI. ERZSÉBET-KÖRÚT 17.
FELVILÁGOSÍTÁS DÍJTALAN
Dr. Kovács KÉPZASZTA Kárpát
 csakis főloldatú védjeggyel valódi, 3 nap alatt minden kezelt gyöngyöző és tehénre varázsol.
 Egy Tégely 1.20 k. Használata azonnal 1 kor.
 Fő- és székhelyi raktár: Dr. KOVÁCS ERNŐ gyógyszer- és műszertára, Budapest, VI., Gyár-utca 17. szám.
 Megjelent "TOILETTE TITKOK" kívánatra ingyen és bérmentve.

JENCS-féle
MAGYAR RESTITUTIÓS-FLUID
 tovak és szarvasmarháknek
 Az állatok lemorogását fokozza, károsítja, erősíti teszi meggyógyítja a lábuk merev bérmentését, az intelligenzát és az u. n. pókosodást. - Ára 2 korona. Postán 2.50 kor. beküldése után bérmentve küldi.
JENCS VILMOS gyógyszerára
 BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1. SZ.

Az összes létező és bárhol **ZOLTAN BELA** gyógyszerárakban Budapest hirdetett gyógyszerek megrendelhetők Szabadságtér és Sétány-utca sarkán

A legjobb órákat
 legelőjebb és legelőjebb ékszereket
RÉSZELETFIZETÉSRE
 szigorúan szabott árakon szállítja Magyarországra a nemzeti első és legelőjebb üzlet.
BRAUSWETTER JÁNOS kronométer-órák SZEGEDEN
 Árjegyzék 2000 léppel ingyen és bérmentve.

LE DÉLICE
"Le Délice"
 legelőjebb Vergé cigarettapapír,
 legelőjebb Vergé szivarkahüvely.
 Egyszer meggyújtva, a cigarettát a nélkül, hogy kialudna, egész végig ég.
 Mindenütt kapható.

Különlegességi gyártmányok
Szivattyúk és Mérlegek
 mindenféle minden czétra
L. Wallischg. 14. GARVENS W., BÉCS, I. Schwarzenbergstr. 6.
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.